

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/345/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5113217577
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 03. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Amália Paulerová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2017:5113217577.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte v zložení z predsedníčky senátu JUDr. Amálie Paulerovej a členov senátu JUDr. Róberta Urbana a JUDr. Erika Vargu v právnej veci žalobcu - CD Consulting s.r.o., Politických vězňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, IČO: 264 29 705, proti žalovanej B. O., nar. XX.X.XXXX, R. XXXX/XD, E., o zaplatenie zmenkovej sumy, zmenkového úroku z dlžných súm, ročného úroku zo zmenkovej sumy, zmenkovej odmeny, na základe odvolania žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Čadca č.k. 7C/143/2013-165 zo dňa 14.7.2016 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e v celom rozsahu rozsudok súdu prvej inštancie.

Stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom (v poradí II. rozsudok) súd prvej inštancie zamietol žalobu (výrok I.) podanú žalobcom dňa 28.3.2013. Vo výroku II. rozsudku určil zmluvnú podmienku v článku 17 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy č. 5851127 zo dňa 26.3.2009 o dojednaní vypíňacieho práva zmenky medzi veriteľom Pohotovosť, s.r.o., Bratislava, IČO: 35807598 a dlžníčkou B. O., nar. XX.X.XXXX, S. XXX za neprijateľnú zmluvnú podmienku v celom rozsahu a pre neprijateľnosť za neplatnú zmluvnú podmienku v celom rozsahu, zároveň prvoinštančný súd uvádza v ďalšej časti uvedeného výroku aj presné znenie dohody o vyplnení zmeniek. Vo výroku III. rozsudku žalovanej náhradu trov konania súd nepriznal.

2. Nárok na peňažné plnenie uplatnil u súdu dňa 28.3.2013 žalobca CD Consulting s.r.o., Praha 1, IČO: 264 29 705 voči žalovanej postupom podľa článku 4 ods. 1 Nariadenia EÚ a Rady (ES) 861/2007/ES z 11.7.2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, ďalej len „nariadenie“. Žalobu odôvodnil žalobca tým, že ako indosatár sa stal nadobúdateľom všetkých práv z pripojenej zmenky vystavenej žalovanou 26.3.2009 na zmenkovú sumu 850 eur, ide o indosovanú zmenku, ktorá má charakter vista zmenky, opatrená doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Zmenka bola vystavená 26.3.2009 na zmenkovú sumu 850 eur, pričom do jej textu bol poňatý záväzok žalovanej zaplatiť na túto zmenku pri predložení na rad zmenkového veriteľa zmenkovú sumu spolu s 0,25% denným úrokom od 21.10.2009. Za miesto splatenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Indosant predložil zmenku k zaplateniu, pričom vystaviteľ zaplatil iba 9,99 eur na zmenkovú sumu, na úroky neuhradil nič. Po čiastočnom späťvzatí žaloby a následnom čiastočnom zastavení konania uznesením KS v Žiline 10C/582/2015-143 zo dňa 23.3.2016 žalobca sa domáhal voči žalovanej zaplatenia: a/ zmenkovej sumy vo výške 840,01 eur, b/ zmenkového úroku vo výške 0,06% denne zo sumy 850 eur od 21.10.2009 do 15.5.2012 a zo sumy 840,01eur od 16.5.2012 do zaplatenia, c/ 6% ročného úroku zo zmenkovej sumy 850 eur od 4.1.2010 do 15.5.2012, zo sumy 840,01

eur od 16.5.2012 do zaplataenia, d/ zmenkovej odmeny vo výške 1/3 % zmenkovej sumy, e/ náhrady trov konania.

3. Súd prvej inštancie postupujúc podľa článku 7 ods. 1 písm. b/ s článkom 9 ods. 1-3 Nariadenia č. 861/2007 vykonal dokazovanie najmä oboznámením žaloby, porovnaním zmenky predloženej ku žalobe v exekučnom konaní vrátane spotrebiteľskej zmluvy, k zabezpečeniu ktorej bola zmenka vystavená, oboznámil sa s obsahom pripojeného exekučného spisu sp. zn. 16Er/431/2010.

4. Z obsahu exekučného spisu vedeného u OS Čadca pod sp. zn. 16Er/431/2010 zistil súd, že medzi obchodnou spoločnosťou Pohotovosť, s.r.o. Bratislava a žalovanou bola 26.3.2009 uzavretá úverová spotrebiteľská zmluva č. 5851127 na poskytnutý úver 350 eur, navýšený o poplatok 346 eur, spolu 696 eur. Dlh mala žalovaná zaplatiť v 12 splátkach po 58 eur. Označená zmluva neobsahuje dojednanie o výške úrokov z úveru, dojednanie o ročnej percentuálnej miere nákladov, ani rozpis splátok. Neoddeliteľnou súčasťou úverovej zmluvy sú všeobecné podmienky obsahujúce v článku 17 tzv. „dohodu o vyplnení zmenky“. Na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako veriteľa zmenky (ďalej aj ako „vystaviteľ“) vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi (ďalej aj ako „remitent“) vystavil vystaviteľ zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany a ručiteľ sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t.j. keď dlžník neuhradí včas 4 po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok, alebo neuhradí včas poslednú splátku, alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenky remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh.

5. Obsahovým znením článku 17 Všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy mal súd preukázané, že ku dňu uzavretia úverovej zmluvy - 26.3.2009 a ku dňu vystavenia zmenky v totožný deň 26.3.2009 nebola v zmenke uvedená zmenková suma 850 eur, ani splatnosť zmenkového úroku 0,25% denne. Uvedené údaje mal vyplniť jednostranne remitent, najskôr v deň, kedy sa podľa bodu 4 zmluvy stane splatný celý dlh, t.j. keď dlžník nezaplatí v čas 4 po sebe idúce splátky, resp. zaplatí ich len z časti. Zmenková suma mala pozostávať zo sumy všetkých nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú v budúcnosti ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy má byť dátum zhodný s dňom, kedy sa podľa všeobecných podmienok stane splatným celý dlh a tento dátum taktiež má byť vyplnený v budúcnosti remitentom. Na tomto základe prvoinštančný súd vyhodnotil za preukázanú tú skutočnosť, že sporná zmenka má charakter neúplnej zmenky - ide o blankozmenku, ktorú jednostranne, v neprítomnosti dlžníka vypísal veriteľ (pôvodný veriteľ - pozn. odvolacieho súdu) Pohotovosť, s.r.o. Bratislava, ktorý ju následne previedol (indosoval) na žalobcu. Zmenka bola vystavená ako zabezpečovací právny prostriedok ku spotrebiteľskej zmluve. Žalobca mal vedomosť o kauze zmenky ako zabezpečovacieho právneho úkonu k úverovej spotrebiteľskej zmluve priamo z obsahových náležitostí zmenky, v ktorej je uvedené číslo úverovej spotrebiteľskej zmluvy, navyše aj zo skutočnosti, že obidva právne subjekty (Pohotovosť, s.r.o. Bratislava, CD Consulting, s.r.o. Praha) zastupuje totožný právny zástupca.

6. Vzhľadom na horeuvedené súd uzavrel, že základom zmenkového vzťahu je spotrebiteľský vzťah, zmenka vznikla zo spotrebiteľskej zmluvy na zabezpečenie nárokov veriteľa zo spotrebiteľskej zmluvy. Zabezpečený (primárny) právny úkon je spotrebiteľská zmluva a zabezpečovací právny úkon (akcesorický) je zmenka.

7. Prvoinštančný súd z úradnej povinnosti skúmal v ďalšom štádiu platnosť primárneho právneho úkonu, spotrebiteľskej zmluvy, osobitne článku 17 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluve zakotvujúci a obsahujúci dohodu o vyplnení zmenky v budúcnosti.

8. Vykonané dokazovanie preukázalo, že uzavretie spotrebiteľskej zmluvy bolo podmienené podpisom zmenky zo strany spotrebiteľa, čo vyplýva z rovnakého dátumu zmenky a úverovej spotrebiteľskej zmluvy, ako aj z článku 17 všeobecných podmienok k úverovej spotrebiteľskej zmluve. V momente uzatvárania spotrebiteľskej zmluvy jej obsahovou náležitosťou bola povinnosť dohodnúť sa na vypísaní zmenky podľa článku 17 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy ako podmienky poskytnutia úveru. Ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka,

pretože so spotrebiteľom nebola individuálne dojednaná, tvorila neoddeliteľnú súčasť formulárovej úverovej spotrebiteľskej zmluvy - podmieňovala uzavretie spotrebiteľskej zmluvy, poskytnutie úveru (bez jej podpisu by spotrebiteľ úver nedostal) a spotrebiteľ obsah úverovej zmluvy a článku 17 všeobecných podmienok o vyplnení zmenky nemohol ovplyvniť. Na preukázanie dôkazu opaku podľa § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka dôkazné bremeno, podľa názoru súdu, bolo na žalobcoví, uvedené dôkazné bremeno ani žalobca, ani jeho právny predchodca (pôvodný veriteľ) neunesli.

9. Dojednanie o vypĺňacom práve zmenky je podľa názoru prvoinštančného súdu neprijateľnou zmluvnou podmienkou podľa hmotného práva z viacerých hľadísk.

10. Je neprijateľnou zmluvnou podmienkou podľa § 53 ods. 4 písm. a/ Občianskeho zákonníka, pretože spotrebiteľ nemal možnosť sa s týmto ustanovením oboznámiť pred uzavretím spotrebiteľskej zmluvy.

11. Je neprijateľnou zmluvnou podmienkou podľa § 53 ods. 4 písm. b/ Občianskeho zákonníka, pretože vystavená zmenka umožnila previesť indosáciou bez súhlasu spotrebiteľa práva pôvodného veriteľa (ako pôvodnej strany) na žalobcu CD Consulting, čím došlo k zhoršeniu postavenia a ochrany práv spotrebiteľa. Zmenka a jej indosácia nadmerne sťažili možnosť realizovať práva spotrebiteľa.

12. Je neprijateľnou zmluvnou podmienkou podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keď došlo k zneužitiu inštitútu zmenkového práva v neprospech spotrebiteľa obchádzaním ustanovení zákona o ochrane spotrebiteľa, čo zakladá zároveň neplatnosť právneho úkonu podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Žalovaná - spotrebiteľka nijako nemohla ovplyvniť výšku zmenkovej sumy, dátum splatnosti zmenkového úroku, ktoré si do zmenky jednostranne dopísal veriteľ. Dojednanie vypĺňacieho práva zmenky v článku 17 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy je neplatné aj podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka pre neurčitost', nepreskúmateľnosť v časti: „zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia“. Spotrebiteľ nevedel, aká suma do zmenky bude dopísaná, výšku zmenkovej sumy dohoda neobsahovala, neboli určitým preskúmateľným spôsobom stanovené kritéria, na základe ktorých zmenková suma do zmenky mala byť dopísaná tak, aby bola určiteľná a preskúmateľná za pomoci výkladových pravidiel.

13. Je neprijateľnou zmluvnou podmienkou podľa § 53 ods. 4 písm. j/ Občianskeho zákonníka, pretože výška úveru (dlhu) a úroku mala byť takto určená až v čase splnenia, v tomto prípade splatnosti úveru, kedy vzniklo veriteľovi právo vypísať zmenkovú sumu a splatnosť zmenkového úroku podľa článku 17 všeobecných podmienok.

14. Je neprijateľnou zmluvnou podmienkou podľa § 53 ods. 4 písm. k/ Občianskeho zákonníka, pretože dojednanie umožnilo veriteľovi, aby pri vyplnení zmenky v budúcnosti zaviazal spotrebiteľa zaplatiť za nesplnenie záväzku neprimerane vysokú sankciu, ktorá mu pri uzavretí úverovej spotrebiteľskej zmluvy nebola známa. V zmenke je veriteľom vypísaný zmenkový úrok vo výške 0,25% denne krát 365 dní = vo výške 91,25% ročne. K vyplneniu zmenky veriteľom došlo momentom zosplatenia dlhu. Ide o rozpor so zákonom (§ 4 ods. 4 zákona č. 258/2001 Z.z.), zároveň ide aj o nekalú podmienku podľa článku 2 písm. a/ v spojení s ustanovením prílohy ods. 1 písm. e/ Smernice 93/13 EHS. Touto nekalou (neprijateľnou) zmluvnou podmienkou veriteľ si zabezpečil za nesplnenie záväzku spotrebiteľa neprimerane vysoké príslušenstvo pohľadávky. Dojednanie je neplatné podľa § 39 Občianskeho zákonníka v nadväznosti na § 265 Obchodného zákonníka pre rozpor s dobrými mravmi.

15. Dojednanie vypĺňacieho práva zmenky v článku 17 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy je neprijateľnou zmluvnou podmienkou aj podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, pretože v rozpore s kogentnými ustanoveniami zákona mu uvedené dojednanie umožnilo obísť zákonné ustanovenia a písať do zmenky pri jej vyplnení také plnenia, na ktoré mu vôbec nevznikol nárok. Úverová spotrebiteľská zmluva neobsahuje zákonné náležitosti podľa § 4 ods. 2 písm. h/, i/, j/, k/ zákona č. 258/2001 Z.z., § 9 ods. 9 zákona č. 129/2010 Z.z. Neobsahuje údaj o RPMN a neobsahuje rozpis splátok. Podľa § 4 ods. 3 zákona č. 258/2001 Z. z. a § 9 ods. 9 zákona č. 129/2010 Z.z. sa spotrebiteľský úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Skutočný úver bez poplatkov bol poskytnutý odporkyni vo výške 350 eur. Veriteľovi nevzniklo právo na vrátenie poplatku vo výške 346 eur, o ktorý úver navýšil, ani na úrok. Napriek tomu do zmenky dopísal zmenkovú sumu 850 eur a zmenkový úrok vo výške 0,25% denne (91,25% ročne).

16. Súd svoj postup ex offa prieskumu nekalej povahy, neprípustnosti uplatneného nároku vyvodil zo záverov spoločného Stanoviska Občianskeho právneho kolégia NS SR a Obchodnoprávneho kolégia NS SR zo dňa 20.10.2015 (R 93/2015). V súhrne všetkých horeuvádzaných skutočností uzavrel, že na základe neplatnej dohody o vypĺňacom práve zmenky nemohla byť platným spôsobom veriteľom vyplnená zmenka dňa 26.3.20109.

17. Napokon predmet sporu netvorila žaloba žalobcu na zaplatenie úveru a príslušenstva na základe úverovej spotrebiteľskej zmluvy, aby súd zvažoval, že návrhu vyhovie v takom rozsahu, že mu priznal bezúročný úver (zostatok úveru) bez poplatkov. Nárok bol uplatnený na základe zmenky ako právneho titulu, okrem viazanosti súdu predmetom sporu rozhodnutiu súdu priznať žalobcovi úver (zostatok úveru) bez úrokov, bez poplatkov bráni aj tá skutočnosť, že žalobca nepreukázal koľko skutočne žalovaná zaplatila z poskytnutého úveru 350 eur ku dňu rozhodovania súdu (§ 217 ods. 1 CSP). Porovnaním zmenkového nároku zo zmenky vo výške 850 eur s výškou nároku uplatneného v súdnej veci 840,01 eur súd bez účtovných dokladov o zaplatení mohol len uvažovať, že rozdiel vo výške 9,99 eur už žalovaná zaplatila. Z úverovej spotrebiteľskej zmluvy vyplýva, že spotrebiteľský úver bez úrokov, bez poplatkov bol poskytnutý vo výške 350 eur. Pri aplikácii logického výkladu by potom nezaplatený úver bez úroku, bez poplatkov predstavoval maximálne sumu 340,01 eur a nie sumu 850 eur tvoriacu predmet sporu. Ku dňu rozhodovania nebolo preukázané účastníkmi konania, či od podania žaloby žalovaná zaplatila dlh (časť dlhu) na základe zmenkového konania, alebo v rámci exekučného konania, keďže ide o totožný základ nároku. Žalobca nepreukázal účtovnými dokladmi či nedošlo k zániku dlhu zaplatením (§ 559 ods. 1 O.z.), keďže dlh s rovnakým základom nároku je (bol) súčasne vymáhaný aj v zmenkovom konaní, aj v exekučnom konaní. Súd nemal preukázané ani to, či dlžník nezaplatil viac, ako mu ukladá zákon.

18. Ex offa prieskum uplatneného nároku súd zabezpečil v intenciách možnej absolútnej neplatnosti zmenky, dohody o vypĺňacom práve zmenky a spotrebiteľskej zmluvy, ktorá je primárnym právnym úkonom a ktorú zmenka ako akcesorický právny úkon mala zabezpečovať. Postupoval tak v súlade s bodom I/1 R 93/20105. Nárok totiž má základ v úverovom spotrebiteľskom vzťahu veriteľa Pohotovosť, s.r.o. Bratislava a dlžníčky - žalovanej. Nadväzne podľa bodu II. R 93/2015 skúmal neplatnosť úkonov tvoriacich základ nároku zo zmenky až po úroveň dohody o vypĺňacom práve zmenky, pričom aplikoval právnú úpravu platnú v čase, kedy zmenka bola vystavená. Prvoinštančný súd dospel k záveru, že dohoda o vypĺňovacom práve zmenka uzavretá v rámci spotrebiteľskej zmluvy ako základu nároku zo zmenky je neplatným úkonom pre rozpor s kogentnými ustanoveniami zákona a neplatným právnym úkonom pre neprijateľnosť právneho úkonu (dôvody neplatnosti a neprijateľnosti právneho úkonu súd podrobne konštatoval v predchádzajúcich odsekoch odôvodnenia rozsudku). Absolútnu neplatnosť skúmal súd ex offa, konštatoval ju v odôvodnení rozsudku. Neprijateľnosť a neplatnosť zmluvnej podmienky v článku 17 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy č. 5851127 zo dňa 26.3.2009 uzavretej medzi pôvodným veriteľom Pohotovosť, s.r.o., Bratislava a dlžníčkou (v aktuálnej právnej veci žalovanou) o dojednaní vypĺňacieho práva zmenky veriteľom prvoinštančný súd vyslovil aj vo výroku rozsudku, postupujúc podľa § 298 ods. 1 CSP.

19. V súhrne všetkých horeuvedených dôvodov súd žalobu zamietol, vyslovil neprípustnosť a neplatnosť zmluvnej podmienky obsahujúcej dohodu o vypĺňacom práve zmenky.

20. Rozhodovanie o trovách konania súd opiera o § 262 ods. 1 CSP, § 256 ods. 1 CSP, § 255 ods. 1, 2 CSP. Konštatoval plný úspech strany žalovanej v spore. Zo súdneho spisu však vyplynulo, že jej žiadne trovy konania nevznikli, ani žiadne neuplatnila. Z tohto dôvodu žalovanej právo na náhradu trov konania prvoinštančný súd nepriznal.

21. Proti rozsudku podal odvolanie žalobca. Namietal prioritne procesný postup súdu v dôkaznej fáze konania, v ktorom súd argumentuje vykonaním dokazovania o.i. oboznámením sa s úverovou zmluvou, exekučným spisom a ďalšími listinnými dôkazmi. Avšak ani on (odvolateľ) a ani žalovaná označené dôkazy nenavrhli. Podľa § 120 O.s.p. v znení platnom a účinnom v čase podania žaloby v sporovom konaní dokazovanie je ovládané prejednávou zásadou, čo znamená že súd vychádza len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonáva len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli. On (žalobca) predložil súdu ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, táto spĺňa všetky formálne a materiálne náležitosti predpokladané zákonom č. 191/1950 Sb. - zákon zmenkový a šekový, dokázal tak svoje právo na úhradu žalovanej sumy a jej príslušenstva. Voči forme a obsahu zmenky zo strany žalovanej žiadnych

námietok nebolo, preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala podľa odvolateľa vykonanie ďalších dôkazov, nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. Potreba vykonať ďalšie dôkazy musí vyplynúť zo samotného doterajšieho dokazovania. V danej veci súd mohol a mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Odvolateľ zdôrazňuje význam procesnej úpravy platnej a účinnej od 1.7.2016, Civilný sporový poriadok zavedený zákonom č. 160/2015 Z.z., ktorý v prípade žalôb uplatňujúcich nárok zo zmenky neukladá povinnosť žalobcovi predložiť zmluvu medzi predchádzajúcim majiteľom zmenky a žalovaným, ktorou žalobca ani nedisponuje. Predpoklad vydania rozsudku v tomto konaní bol daný výlučne predložením originálu zmenky. Zmenka je listinný cenný papier, ktorý inkorporuje v listine ako takej samo právo žalobcu. Žalovaný mohol na základe článku 5 ods. 3 a ods. 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke, ak tak neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej Nariadením.

22. Odvolateľ poukazuje aj na pasivitu žalovanej, ktorá sa spotrebiteľskej ochrany nedovolala. Uplatnenú pohľadávku nerozporovala, svojim konaním ju prakticky uznala. Súd z vlastnej iniciatívy, bez návrhu žalovanej strany a bez legitímneho podnetu na ťarchu jeho (odvolateľa) vykonal dokazovanie, ochranu súd žalovanému/žalovanej prakticky nanútil bez jeho vôle.

23. Súdom uvádzané tzv. nesporné skutočnosti, z ktorých vychádzal a to, že žalovaná so spoločnosťou Pohotovosť, s.r.o. uzatvorili zmluvu o úvere, že zmenka, ktorá je predmetom tohto konania je zabezpečovacou zmenkou, že žalovaná uzatvorila zmenku ako spotrebiteľ - neboli tvrdením ani jedného z účastníkov konania. Súd tieto údajne nesporné fakty vyabstrahoval z dokazovania, ktoré si sám navrhol, preto ak založil svoje rozhodnutie na týchto údajne nesporných skutočnostiach, jeho rozhodnutie je postihnuté vadou, ktorá má za následok jeho nesprávnosť.

24. V ďalšej časti odvolania odvolateľ zdôrazňuje, že predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový právny vzťah. Zmenka má charakter abstraktný, nie je možné zmenku spájať, či podmieňovať inými okolnosťami než sú na zmenke uvedené. Prvostupňový súd sa s aplikáciou príslušných ustanovení o zmenke upravených v zákone č. 191/1950 Sb. (ďalej „ZŠZ“) vôbec nezaoberal a tým ignoroval predmet sporu. Žalobca zdôrazňuje aj cituje ustanovenie § 17 ZŠZ, z ktorého vyplýva, že žalovaná vo všeobecnosti nie je oprávnená znášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky, v súdnom konaní tým menej tak môže činiť sám súd. Za určitých okolností odvolateľ pripúšťa možnosť uplatňovať tzv. kauzálne námietky voči žalobcovi, žalovaný/žalovaná však musí uniesť dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. Nie je prípustné, aby túto jeho/jej aktivitu suploval a prevzal na seba súd. Odvolateľ na podporu tejto svojej odvolacej argumentácie cituje zo záverov rozsudku Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo 1839/2000 z 22.8.2002, NS SR sp. zn. 5Obo 3/2008 z 22.10.2008, Krajského súdu Prešov sp. zn. 10Co/79/2013 z 5.9.2013, vydané podľa neho v skutkovo a právne zhodnej veci, konštatujúce okrem iného i to, že sa nejedná v preskúmvanej veci o prípad uplatňovania pohľadávky zjavne neopodstatnenej, ani o podanie zjavne neprípustného návrhu. Napokon uvádza aj podstatný obsah odôvodnenia rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici 43CoZm 10/2013 z 21.11.2013. Podľa odvolateľa, vzhľadom na jeho horeuvedené argumentácie nie je možné hovoriť o tom, že zmenka je zmenkou podľa zákona o spotrebných úveroch a že tomuto zákonu odporuje. Zmenka uplatnená v konaní má všetky zákonom predpísané náležitosti, teda ide o zmenku platnú.

25. Odvolateľ poukazuje aj na zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z. , ktorý pripúšťa, aby na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka. Zmenka aj v prostredí spotrebiteľských úverov mohla byť používaná. Zákon súčasne nelimituje použitie len istého druhu zmeniek, ani nevylučuje použitie určitých doložiek a pod. Prípustné sú akékoľvek zmenky, akékoľvek doložky, aj blanko zmenky s úpravou vyplnenia zmenky v dohode o vyplňovacom práve. Súčasne z formulácie ustanovenia § 4 ods. 6 a použitia spojenia „v čase vyplnenia“, ako aj zo slov „vyplnenú veriteľom“ je zrejmé, že zákonodarca pripúšťa, že zmenky budú vyplňované dodatočne po vystavení, pretože inak by použil spojenie „v čase vystavenia“, resp. by vylúčil vyplňovanie znenie zo strany veriteľa. V súdnej veci dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a ani nemohla byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou, dokonca ani v prostredí spotrebiteľských úverov, pretože právna úprava explicitne pripúšťala používanie blanko zmeniek. Nároky zo zmeniek vystavených do 22.12.2015 podľa odvolateľa sa spravujú zmenkovým hmotným právom, platným do 22.12.2015.

26. Odvolateľ sa vyjadruje aj k vecným záverom stanoviska Najvyššieho súdu SR č. 93/2015. Podľa jeho názoru vychádza uvedené stanovisko z viacerých nepravdivých premís. Jednou z nich je aj to, že vytvára predstavu, že v prípade, ak by dlžník chcel tvrdiť a preukazovať, že indosatár pri nadobudnutí zmenky konal zlomyseľne na jeho škodu, že by musel dlžník podať žalobu o náhradu škody až po uspokojení idosanta a až v takomto konaní dokazovať, že nadobúdateľ zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Najvyšší súd SR si neuvedomil, že práve exceptio doli (pozn. odvolacieho súdu - námietka podvodu) je tým oprávnením, ktoré dlžníkovi priamo umožní napadnúť indosatárovú zlomyseľnosť pri nadobudnutí práva zo zmenky. Odvolateľ ďalej vytyka stanovisku NS SR, že je v ňom opomenuté, že zmenkové konanie je založené výlučne na námietkach ako spôsobe obrany dlžníka, ktorého možno chrániť bez jeho vôle až pri zmenkách vystavených od 23.12.2005. Odvolateľ v súvislosti so stanoviskom NS SR č. 93/2005, v ktorom Najvyšší súd SR sa odvoláva aj na riešenie Rakúskej judikatúry, ktorá mala zabrániť zneužívaniu práv v dôsledkov aplikácie zmenkových inštitútov v neprospech niektorého z účastníkov zmenkového vzťahu, - poukazuje a cituje z viacerých rozhodnutí Najvyššieho rakúskeho súdu, nemeckého, českého NS prijaté v civilných veciach.

27. V žiadnom prípade nestačí preukázať nevedomú ani vedomú nedbanlivosť majiteľa zmenky pri nadobúdaní, ale treba mu preukázať aspoň nepriamy úmysel v podobe uváženia možnej škody dlžníkovi pri uplatnení zmenky a akceptovanie tejto škody pri kúpe zmenky. Nestačí preto, ak na zmenke je nejaké číslo, ktoré je číslo spotrebiteľskej zmluvy a ak sa nepreukáže, že nadobúdateľ vedel aké námietky dlžník má, v čom spočíva možný vznik škody pri uplatnení zmenky. Dohoda o vyplňovacom práve môže byť skúmaná aj z pohľadu neprijateľných zmluvných podmienok, opäť to však na neplatnosť zmenky nemá žiaden vplyv. Ak by táto dohoda bola aj neplatná, pretože od 1.7.1942 už neplatí § 6 ods. 2 zákona zmenečného č. 1/1928, ktorý v prípade bezprávneho doplnenia, ako aj doplnenia v rozpore s dohodou umožňoval namietať dlžníkovi túto skutočnosť voči zmenkovému veriteľovi, ale aj to iba v prípade, ak tento sa zúčastnil takého doplnenia, alebo ak nadobúdajúc zmenku, o ňom vedel, alebo vedieť musel.

28. Odvolateľ uviedol, že pre prípad, že sa zistí, že znenie dohody o vyplňovacom práve vo Všeobecných obchodných podmienkach nemá žiadne znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky, pretože nijako nebude spôsobovať značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach proti zákonnej úprave, navyše sa bude týkať ceny hlavného predmetu plnenia, ktorá bola individuálne vyjednaná, pričom sa v ňom nebude spomínať žiaden zmenkový úrok, ani taký, ktorý je neprimeranej výšky ako sankcia za nesplnenie zmluvnej povinnosti, potom dohoda o vyplňovacom práve nemala byť ako porušená, keďže dlžník podpísal blanko zmenku s údajom, ktorý sa v dohode o vyplňovacom práve nespomínal, čo však, keďže išlo o prejav dlžníka, nie pôvodného veriteľa, znamená, že dohoda o vyplňovacom práve nemôže byť ani neplatná, ani porušená. Vzhľadom na uvedené by potom nemal nastať ani stav, že túto zmenku by malo byť možné uplatniť iba v rámci dohody o vyplňovacom práve iba na istinu, nie na zmenkový úrok. Avšak v prípade nadobúdateľa zmenky je tento chránený a nemožno mu rozpor s dohodou o vyplňovacom práve namietať, okrem prípadu zlomyseľnosti alebo hrubej nedbanlivosti. Nadobúdateľ zmenky nemá žiadnu indíciu, aby pátral po dohode o vyplňovacom práve. Čo sa týka iba zmenkového úroku, tento nepochybne je podľa odvolateľa v prípade výšky 0,25% denne z istiny v rozpore s dobrými mravmi. Samotné stanovisko NS SR však jednoznačne v takomto prípade požaduje posúdiť mieru primeranosti takéhoto úroku a zamietnuť žalobu v časti nad rámec primeranosti. Tento úrok sa počíta od vystavenia zmenky do splatnosti v prípade zmenky vystavenej na videnie, čo moment jej predloženia dlžníkovi (podanie žaloby) a od tohto momentu sa počíta zákonný úrok z omeškania vo výške 6% p.a.

29. V súhrne všetkých odvolacích argumentácií sa žalobca domáha zmeny rozsudku, v rámci tejto zmeny žiada žalobe vyhovieť v celom rozsahu a priznať náhradu trov konania.

30. Žalovaná v odvolacom konaní bola pasívna. Písomné vyjadrenie k odvolaniu žalobcu nepredložila.

31. Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 34 CSP - zákon č. 160/2015 Z.z. v znení účinnom od 1.7.2016, ďalej „CSP“), po zistení, že odvolanie podala na to oprávnená procesná strana, v zákonom stanovenej lehote proti rozsudku, ktorému zákon odvolanie pripúšťa, procesným postupom podľa § 219 ods. 3 CSP v spojení s § 378 ods. 1 CSP (bez nariadenia odvolacieho pojednávania) potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP.

32. Krajský súd vyhodnotil odvolanie žalobcu za nedôvodné.

33. V odvolaní napadnutom rozsudku prvoinštančný súd podrobne sa vyjadruje ku všetkým rozhodujúcim otázkam, z ktorých pri posudzovaní nároku žalobcu vychádzal, dáva odpovede stranám sporu, ktoré ustanovenia právnych predpisov pri právnom posúdení veci aplikoval, zohľadnil právne špecifikum prejednávanej veci, prioritne princíp ochrany spotrebiteľa.

34. Z hľadiska hmotného práva uplatňuje žalobca právo zo zmenky vystavenej v roku 2009 podľa zákona zmenkového a šekového č. 191/1995 Z.z. Vykonané dokazovanie jednoznačne preukázalo, že primárny právny vzťah viažuci sa k nároku zo zmenky má spotrebiteľský charakter, žalovaná v primárnom právnom vzťahu je v pozícii spotrebiteľa, ide o právny vzťah, na ktorý sa vzťahuje režim úpravy zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v aplikácii s hmotnoprávnymi ustanoveniami Občianskeho zákonníka o nekalých podmienkach v spotrebiteľskej zmluve (§ 52 i nasl. Občianskeho zákonníka).

35. Prvoinštančný súd v celom rozsahu pri právnom posúdení nároku žalobcu postupoval v súlade s vecnými otázkami, ktoré boli riešené v spoločnom stanovisku Občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR a Obchodnoprávneho kolégia NS SR č. 93 zo dňa 20. októbra 2015 vo veciach návrhov s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa. Ex offio prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ, má v posudzovanej veci oporu vo vykonanom dokazovaní a zároveň je v súlade s riešenými otázkami v uvádzanom spoločnom stanovisku. V prípade, že vystaviteľom zmenky je spotrebiteľ (tak ako tomu bolo v súdnej veci), je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená (uvádza Najvyšší súd SR v spoločnom stanovisku č. 93). V intenciách uvedeného právneho stanoviska postupoval prvoinštančný súd aj v posudzovanej veci a jeho konštatované skutkové, ale i právne závery majú oporu vo vykonanom dokazovaní.

36. Zmenka, z ktorej peňažné nároky žalobca voči žalovanej uplatňuje, vychádza z primárneho právneho vzťahu, slúži na zabezpečenie nárokov plynúcich primárne zo zmluvy o úvere č. 5851127 zo dňa 26.3.2009, uzatvorenej medzi pôvodným veriteľom (Pohotovosť, s.r.o. Bratislava) a dlžníčkou - B. O. v aktuálnej veci žalovanou. Táto zmluva bola podpísaná 26.3.2009, jej neoddeliteľnou súčasťou boli všeobecné podmienky poskytnutia úveru, ktoré v článku 17 Všeobecných podmienok obsahovali „Dohodu o vyplnení zmenky“. Z tejto dohody jednoznačne vyplýva, že na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka/odporkyne, ako vystaviteľa zmenky (ďalej remitent) vystavil vystaviteľ zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Prvoinštančným súdom konštatované dôvody neprijateľnosti dohody o vyplňovacom práve zmenky tak, ako to bolo zakomponované v článku 17 všeobecných podmienok k zmluve vyargumentoval súd v dôvodoch rozhodnutia podrobne, pritom zistil a aj vyhodnotil správne hmotnoprávne dôvody neprijateľnosti zmluvných podmienok z pohľadu viacerých ustanovení hmotného práva. Súd v dôvodoch rozhodnutia vyargumentoval, ktoré zmluvné podmienky, z akých dôvodov kvalifikoval za neplatné, akými právnymi (ale aj skutkovými) úvahami sa riadil pri konštatovanej neplatnosti dojednania o vyplňovacom práve zmenky, následne i to, na akom základe konštatoval nedôvodnosť žaloby. V uvedených podstatných otázkach sa odvolací súd stotožňuje s názorom prvoinštančného súdu.

37. Odvolateľ nenamietal spotrebiteľský charakter primárneho právneho vzťahu - ktorý žalovaná s pôvodným veriteľom Pohotovosť, s.r.o. Bratislava uzavretím zmluvy o úvere dňa 26.3.2009 založili. Spotrebiteľské právo platné v dobe uzatvorenia úverovej zmluvy, teda v roku 2009 na území SR akceptovalo inštitút zmenky ako zabezpečovací inštitút. Úmyslom zákonodarcu však nebolo zhoršiť postavenie spotrebiteľa v prípade indosovanej zmenky, umožniť remitentovi ako prvému majiteľovi zmenky zneužitie inštitútu na obchádzanie spotrebiteľského práva pri uplatňovaní nárokov zo zmenky. Z judikatúry Európskeho súdneho dvora opakovane zaznieva povinnosť orgánov členských štátov Európskej únie ex offio skúmať nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa vnútroštátneho práva. Krajský súd v tejto súvislosti odkazuje na článok 6 a 7 smernice Rady 93/13/EHS zo dňa 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, podľa ktorých členské štáty by mali zabezpečiť, aby sa nekalé podmienky neuplatňovali v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcu alebo dodávateľa. Ak sa napriek tomu takéto podmienky uplatnia, sú voči spotrebiteľovi neúčinné a právne nezáväzné. Krajský súd poukazuje aj na právnu úpravu § 17 zák. o spotrebiteľských úveroch č. 129/2010 Z.z., ktorý zakazuje veriteľom zabezpečiť spotrebiteľské úvery v úveroch (ide o novelu zákona o spotrebiteľských úveroch 258/2001 Z.z. zák. č. 129/2010 Z.z.). Avšak už aj ustanovenie § 4 ods. 6 zák. o spotrebiteľských úveroch č.

258/2001 Z.z. za ktorého právneho režimu bola v súdnej veci zmluva o úvere uzatvorená, spochybnilo abstraktívny charakter zmenky, pretože v prípade sporu o platnosť zmenky z dôvodu porušenia ustanovenia § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z.z. bolo potrebné, aby súd mohol hodnotiť pôvodnú úverovú zmluvu a posúdiť, či ide vôbec o spotrebiteľskú zmluvu a či zmenková suma rešpektuje limity uvedené v príslušnom právnom predpise a to dokonca aj v takej situácii, keď zmenka medzičasom zmenila majiteľa. Vzhľadom na uvedený záver sú podľa názoru odvolacieho súdu bez akejkoľvek právneho významu argumentácie žalobcu, v ktorom poukazuje na právny význam zákona zmenkového a šekového č. 151/1950 Z.b., na ustanovenie ktorého právneho predpisu sa odvolateľ pri tvrdení o opodstatnenosti svojho nároku odvoláva.

38. V zhode s názorom súdu prvej inštancie konštatuje i odvolací súd v súdnej veci, že zmenka, nároky z ktorej si v posudzovanej veci žalobca uplatňuje, mala charakter právne neakceptovateľného zabezpečovacieho inštitútu, keďže bola vystavená na základe neprijateľnej, následne neplatnej zmluvnej podmienky zakomponovanej vo formulárovej zmluve v ustanoveniach individuálne nevyjednaných, obsah ktorého dojednania v článku 17 Všeobecných zmluvných podmienok žalovaná ako spotrebiteľka v zmluvnom vzťahu podstatným spôsobom neovplyvnila, navyše ani nemohla. V prípade, že by neakceptovala znenie tejto zmluvnej podmienky zakomponovanej do celkového kontextu súboru zmluvného dokumentu, úver by jej poskytnutý nebol, napokon dojednanie o vyplňovacom práve zmenky umožnilo získať finančný prospech aj takého charakteru, na ktorý by nárok nevznikol. Jednoznačne dojednaním o vyplňovacom práve zmenky v spotrebiteľskej zmluve bolo sledované obísť inštitút spotrebiteľského práva a vyhnúť sa tak prípadným sankciám, ktoré sú voči veriteľovi uplatniteľné, resp. sú aj uplatnené v prípade, ak sa zistia neprimerané, nekalé zmluvné podmienky v spotrebiteľskej zmluve.

39. Slovenská republika je v zmysle jej únieových záväzkov, najmä článku 6 smernice Rady 93/13/EHS, povinná zabezpečiť spotrebiteľovi vysokú mieru ochrany jeho práv, „aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa“. Účinnú ochranu v tomto zmysle možno dosiahnuť, len ak má súd právomoc zhodnotiť neprijateľné podmienky z úradnej povinnosti. Podľa § 298 v spojení s § 295 CSP je súd povinný aj bez návrhu skúmať neprijateľnosť zmluvných podmienok, uvedených v spotrebiteľskej zmluve, alebo v iných zmluvných dokumentoch, súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou a to nielen tých, na ktorých spočíva uplatnený nárok, ale všetkých ostatných podmienok spotrebiteľskej zmluvy, alebo iných zmluvných dokumentov súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou. Na tento účel aj bez návrhu je povinný obstaráť alebo zabezpečiť dôkaz a vykonať ho. Ďalej výslovne uviesť vo výroku rozsudku znenie zmluvnej podmienky ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve, alebo v iných zmluvných dokumentoch, súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou ak dospel k záveru o jej neprijateľnosti a následnej neplatnosti.

40. Vzhľadom na horeuvedené je bez akéhokoľvek vecného právneho významu odvolanie žalobcu vytykajúce súdu prvej inštancie, že v dôkaznej fáze konania aktivita účastníkov sporu pri zadovážení listinných dôkazov bola nahradená aktivitou súdu, najmä že súd vykonal dôkazy, ktoré ani jeden z účastníkov sporu nenavrhol, že postupoval bez toho, aby to bolo prejavom vôle (procesných návrhov) strán sporu. Vzhľadom na ustanovenie § 298 v spojení s § 295 CSP súd bol nielen oprávnený, ale prioritne povinný aj bez toho, že by niektorý z účastníkov sporu predostrel, resp. navrhol dôkazy vykonať, ex officio prieskum neprijateľnosti zmluvných podmienok v spotrebiteľskej zmluve súdom sa vzťahuje nielen k spotrebiteľskej zmluve, ale vzťahuje sa aj na iné dokumenty súvisiace so spotrebiteľskou zmluvou, teda vzťahuje sa nielen na tých, na ktorých spočíva uplatnený nárok, ale všetkých ostatných podmienok spotrebiteľskej zmluvy alebo iných zmluvných dokumentov súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou. Vzhľadom k tomu ex officio prieskum prijateľnosti, neprijateľnosti, neplatnosti dojednania o vyplňovacom práve zmenky zakotvené v článku 17 všeobecných podmienok zmluvy o spotrebiteľskom úvere má svoj zákonný rámec a svoje opodstatnenie. Rešpektujúc individualitu prejednávanej veci, súd v danom spotrebiteľskom spore posúdil zmluvnú podmienku v článku 17 všeobecných podmienok k zmluve o úvere za neplatnú (dôvody neplatnosti rozviedol v odôvodnení rozsudku, s ktorými krajský súd sa v celom rozsahu stotožnil), zároveň správne vymedzil vo výroku rozsudku konkrétne znenie dojednania o vyplňovacom práve zmenky - takáto povinnosť mu prislúchala a to i v prípade, že sa spotrebiteľ tohto posúdenia v individuálne posudzovanej spotrebiteľskej veci nedomáhal.

41. V súhrne všetkých dôvodov krajský súd rozsudok súdu v merite veci potvrdil a ďalšie odvolacie argumenty, ktoré odvolateľ v odvolaní uvádza, vyhodnotil za právne a skutkovo bezvýznamné.

42. Krajský súd dodáva, že za vecne správny hodnotí aj rozhodnutie prvoinštančného súdu v súvisiacom výroku o náhrade trov prvoinštančného konania.

43. O nároku na náhradu trov tohto odvolacieho konania rozhodoval krajský súd postupom podľa § 396 ods. 1 CSP v aplikácii s § 255 ods. 1 CSP tak, že stranám sporu - žiadnemu z nich, nárok na ich náhradu nepriznal. Žalobca v odvolacom konaní úspešný nebol, žalovaná - úspešná strana sporu by mala nárok na náhradu trov odvolacieho konania, avšak z obsahu spisu nevyplývalo, že by jej v súvislosti s podaným odvolaním žalobcu vznikli nejaké trovy.

44. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v senáte v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné dovolanie z dôvodov vymedzených v § 420 CSP.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody), čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k niektorej z uvedených väd. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Dovolanie sa podáva v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia uznesenia v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

Podľa § 429 ods. 1 CSP dovolateľ musí byť zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť podľa § 429 ods. 1 CSP neplatí v prípadoch vymedzených v § 429 ods. 2 CSP.